

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; **Berde Aron**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**,
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Meghívás. — Az erdélyi birtokrendezési törvényjavaslat. — Fagy utáni teendők a szőlőben. **Fekete Pál**. — Mi történik Monostoron? III. Egy választmányi tag. — Értesítés czukorrépa termelésről. — Értesítés a k.-monostori kóroda ügyében. — Egyleti mozgalmak: Vál. ülés mártius 1-én — Értesítés a ragályos betegségekről. — Egyveleg: Monostori ügyek. **Bereczki oltógalyai**. Bécsi marhavásár reformja. **Oberdieck** halála. — Szerkesztői nyílt posta. — Vidéki gazd. tudósítás: **Hátszeg vidéke**. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Meghívás.

Az erdélyi gazdasági egylet alapszabályszerű rendes közgyűlését **1880. mártius hó 21-én, vasárnapján, délelőtt 10 órakor** fogja a városház nagy termében megtartani, miről az egylet helyt lakó és vidéki tagjai azon kéréssel értesítetnek, miszerint a kijelölt időben és helyen minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

A részletes napirend idejekorán közzé fog tétetni.

Kelt az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmányának Kolozsvárt, 1880 február 9-én tartott üléséből.

Az erdélyi birtokrendezési törvényjavaslat

mártius hó 1-én valahára az országos képviselőház elé lett terjesztve s ezzel az erdélyi gazdasági egyletnek évek óta fáradhatatlan buzgósággal és nem mindennapi szívóssággal folytatott munkálkodása, mely t. tagtársaink és e lapok figyelmes olvasói előtt eléggé ismeretes, elvégre czélt ért. Mondhatjuk, legjobbjaink kivétel nélkül vettek részt e harcban, mely Erdély legvitalisabb létkérdésének lobogója alatt indult meg; nem soroljuk fel őket egyenként — leljék jutalmukat azon, ha nem is teljes, de mindenesetre elég szép győzelemben, melyet az idé-

zett javaslat számukra biztosít. A sajtó önzetlen közegei közül főleg a „Kelet“-et illeti az érdem oroszlánrészese, — e becses lap szakavatott és talpraesett czikkei nagy mérvben segítettek elő az óhajtott sikert.

Erdélyrészi t. képviselőink is a közelmúltban elismerésre méltó eréllyel léptek fel és e számos tényező összeműködése, mint láttuk eredményessé vált. De hálátlanság volna külön meg nem emlékezni szűkebb hazánk érdemdús fia, földmívelési miniszter **Báró Kemény Gábor** ur önműlgának e téren kifejezett szakadatlan és odaadó tevékenységéről, mely midőn az erdélyrészi birtokrendezés évek óta meghurczolt kérdését kedvező megoldásra vezette, ministerségének (legalább a mi önző felfogásunk szerint) legszebb tényét, legkiválóbb intézkedését inaugurálta. Fogadja Ő Nagyműltósága e helyen is legőszintébb köszönetünk hálás kifejezését és legyen nékie megengedve, hogy a szebb jövő áldásait még sokáig, nagyon sokáig szemlélhesse! —

Törvényjavaslat

az erdélyi, ugy a volt Kraszna, Középszolnok, zarándmegyei és kövárvidéki területek birtokrendezési ügyének egyszerűsítése és gyorsítása tárgyában.

1. §. Az 1871. évi LIII. t. cz. 80. §-a alapján, ezen kraszna, továbbá az 1871. évi LIV. t. cz. 12. §-ának, végre az 1871. LV. t. cz. 24—27 §-ainak a törvénykezési eljárást szabályozó intézkedései következőképen módosítatnak: Erdélyben és a volt Kraszna, Középszolnok, zarándmegyei és kövárvidéki területeken minden urbéri egyes telek és telekrészek majorsági és urbéri természete, meg- vagy visszaválthatása iránti perek, birtokrendezési, arányosítási és tagosítási ügyek az érdekelt felek meghallgatásával birói nyomozó eljárás és az ügy tisztába hozatalára szolgáló adatok és bizonyítékok hivatalból való beszerzése alapján intéztetnek el.

2. §. Ugyanazon eljárás szerint folytatandók és kiegészítendőek mindazon folyamatban lévő urbéri és birtokrendezési ügyek, melyekben jelen törvény életbe léptetésekor még jogérvényes végítélet nem hozatott.

3. §. Jelen törvény 1. §-ában érintett ügyekben hozott ítéleteket másodfolyamodásilag a kir. ítélőtáblához, harmadfolyamodásilag a legfőbb ítélőszékhez lehet feljebb vinni.

A megengedhetőség kérdésében hozott ítéletek ellen a harmadbíróshoz való felebbevitelnek csak akkor van helye, ha a kir. ítélőtábla az első bíróság ítéletét megváltoztatta. Ezen felebbevitelre és az 1871. évi LIII. tv. 52. §-ában, úgy az 1871. LV. tv. 27. §-ában érintett kiigazításon kívül egyéb perorvoslatnak (perujításnak) helye nincsen.

4. §. Az 1871. LV. t. cz. 14. §-ában megállapított három évi határidő jelen törvény életbeléptetésétől számítandó öt évre hosszabbíttatik meg.

5. §. Az 1871. LV. t. cz. 18. §-ának módosításával a tagosítás eszközlendő, ha a tagosítást kívánók birtoka a tagosítandó határnak egy negyedét teszi.

6. §. Ezen negyedrészt kiszámításánál nemcsak az 1871. LV. t. cz. 19. §-ában elősoroltak, hanem az állami, egyházi, közalapítványi javak, úgy a gyámság és gondnokság alatt állók birtoka is a tagosítást kívánók birtokához számítandók.

7. §. Az 1871. LV. t. cz. 21. §-a következőképen egészítetik ki: A határ tagosítása alól gazdasági okokból és a tagosítás könnyítése céljából bármelyik érdekelt fél indokolt kérésére kivethetők havasi és külön mivvelés alatt nem álló hasonnemű és értékű oly területek, melyek az 1871. LIII. t. cz. 60—79. §-ainak intézkedése alá nem esnek. Azon kérdés, vajon ezen területek a tagosítás tárgyává teendők, a megengedhetőség kérdésére vonatkozó ítéletben döntendő el. Ezen határrészek tagosítása utóbb újból kérhető.

8. §. Erdők és erdei haszonvételek szabályozásakor egyes közbenső részletek és kisebb be nem telepített területek a körülvekvő erdővel együtt szabályozás alá veendők, értéküknek ingatlanokban, vagy ilyenek hiányában készpénzben való teljes megtérítése mellett.

9. §. Szabályozási eljárásoknál csak minősítési okmányokkal bíró, gyakorlatilag képzett mérnökök alkalmazhatók. A mérnöki minősítést megállapító és a mérnöki eljárást szabályozó utasítás rendelvényi uton fog kibocsáttatni.

10. §. Becsléseknél, osztályozásoknál és szabályozási terv elkészítésénél a bíróság részéről rendszerint három kifogás alá nem eső gazdasági szakértő fog alkalmaztatni azok sorából, kik e végre az illető törvényhatóságnak közigazgatási bizottsága által megjelöltetni és a bíróság részéről állandóan meghíttettni fognak. A felek részéről rendszerint két-két szakértő nevezendő. Szükség esetére a bíróság és a felek részéről alkalmazandó szakértők száma a fentjelölt arányban szaporítható.

11. §. Azon birtokszabályozási ügyekben, melyekben a mérnök bevezetése jelen törvény életbeléptetésekor még meg nem történt, a felmérés, becslés, osztályozás, hitelesítés, mű-

szaki, úgy a szükséges birói kiküldetések költségeit valamennyi érdekelt fél birtoka arányában köteles viselni. Ezen költségekről a felek meghallgatásával és a mérnöki szerződés alapján előirányzat készítő, mely a bíróság véleményes jelentésével megvizsgálás és jóváhagyás végett az igazságügyminiszteriumhoz felterjesztendő.

12. §. Ezen költségek az 1876. XV. t. cz.-ben megjelölt közegek által és módon az ingatlan birtok után járó földadó arányában (kizárásával minden pótléknak) kirovandók, legfeljebb 8 év alatt behajthatók és külön felszámítandók olyképen, hogy a befolyó rovatokra előlegezések adathassanak és kölcsön műveletek eszközölthessenek. Az ily rovatok és kölcsönök a szabályozandó birtokokra minden más kivételért előző zálogjogi elsőbbséggel bírnak.

13. §. Az igazságügyi-, a pénzügyi- és a földmivvelés- és kereskedelemügyi ministerek megbizatnak jelen törvény végrehajtásával és felhatalmaztatnak az e célra szükséges utasításokat kibocsáttatni.

Budapest, 1880. márczius 1.

Dr. Pauler Tivadar.

Fagy utáni teendők a szőlőben.

Szomorú, de igaz s azt hiszem senki nem kételkedik többé, hogy a fedetlen szőlők el ne fagytak volna; lehetnek véleménykülönbségek, disputák és bár bebizonyíthatná valaki, hogy ez nem így van! Mit tegyünk tehát ez idő szerint leghelyesebbet, legcélszerűbbet és legkevesebb munkába kerülő mivveléssel? azt hiszem, ha előbb elmondom a szokásos fogásokat és azokból kifolyólag mutatom be mit vélek, leginkább ki fog derülni az igazság.

Az erdélyi országrészben van mintegy 40 ezer hold szőlő, ennek mintegy harmada, 13 ezer hold fedetlen maradt és a mi ebben is a legsajnosabb, az, hogy mindenütt a legnemesebb faj szőlők, mondhatni új ültetvények, melyeknek tulajdonosai a késő szüret miatt nem tudták elfedni szőlőiket, maradtak fedetlen; mert november 16-án már nagy hó esett azután kevés fagygyal, a nagy hóval is csak 4—5 fok hideg mutatkozott, de december 3-án huszonnégy óráig folytontartó országos, csaknem záporosó a szinte mindenütt 30—35 cmnyi hóval össze olvadva 4—5-ik december szüle az emlékezetet felülhaladó nagy árvizeket, melyek december 6-ára virradólag 14—15 fok hideggel a folyókból kivett jeget a vízmenti térségekre fagyasztották, hol most még mind helyt áll; február 12-én kezdett enyhülni az idő, 14-én virradólag újból nagy hó esett s így mostanig egész télen folyton 12 foktól 22 Reamur fokra felment fagy mindent megdermesztett s a fedetlen maradt szőlők is menthellenül elvesztek.

Erdélyben az volt szokásban, ha valakinek szőlője fedetlen maradt, (mert ilyen viszontagságos időjárás kivételével nem sok szőlő szokott fedetlen maradni) akkor martius elején a tulajdonos megmetszette szőlőjét s elfedette azonnal, még pedig azért, hogy a földben a karikáknak való magfák mintegy átázva annál könnyebben hajlíthatókká váljanak és egy pár

héti földben lét után, rendes időben a kajszin vagy kökény virágzás és egres zöldülés alkalmával, ki is hajtották karikára s így nem is érezte meg a tél sanyarait. Nem úgy most, mert a hosszasan tartott kemény fagy után a szőlőfa menthetlenül megfagyott, még talán Zilahon is annyi, a mennyi a havon felüli hidegnek kitéve volt.

Most a fedési költséget, minthogy semmi haszon belőle nem fordul meg, mert a fa elfagyott biztosan megkimélve elmulaszthatjuk, tehát nem szükséges az elfedés, határozottan elmaradhat. Következnek tehát a metszés, mit minden esetre meg kell tenni; de most az a kérdés áll elő? mikor? ha mártiusba végezzük e műtétet, egyfelől a munkás nem tudja határozottan mit kell levágni, másfelől a tavaszi rohamos és e sok hó után magát teljesen tele szívott gyökérzet nagyobb szerű nedv csorgást állítva elő, a hó alatt a fagyok által megkimélt rügyek is ez által fognának megvakulni: tehát mártiusban és áprilisben semmi vágást a szőlőfákon nem teszünk; csak a szokott első mély kapálást, vagy a hol szokásban van az ásóval való felását végezzük ápril 20-ától május 10-ig.

Május 10—15-ig mikor a szőlőfák már kihajtottak és néhol 15—20 cméter hosszú hajtások vannak és a szőlőfürtök is kivehetők és mellette, ha a szőlőfát megvágjuk, a nedve, úgy szólva a vize, nem foly, nem csorog: ekkor van a magfa választási időszak is: fogunk a metszéshez, még pedig minthogy most minden haszonra való hajtást és jövést látunk, kivehetünk és megkülönböztetünk, hagyunk minden tő szőlőnél épen egy a földből kijött hajtást, azután a csapon, ha szabályszerűleg hagyjuk meg az őszön, két szép jövést s ha más sarokhajtás szokás szerint egész hosszába maradt, azt a legfelső s rendszeren legerősebb jövést mellett le metszük, ezen is két szép hajtást hagyva, önként értetődően, hogy ha valamelyik jövésen gerezd, fürt van, azt hagyjuk meg s ha lehet két ilyen sarokhajtáson mindeniken két-két jövést hagyunk meg. A törzsöt, mely bizonyosan elfagyott, tőből földszinén ollóval vagy fűrészsel vágjuk ki, semmi esetre baltát vagy más ütve vágó eszközt nem használva, mert az ütés által rázkódtatva a gyenge jövések mind lehullanának. Azonban, ha a törzsön némi vízajtások mutatkoznának is, azok ne kecsesgesenek, mert ha megnőnek is, magukban, eshetőleg szél által, megerősödvé pedig ősszel fedéskor a legnagyobb kímélet mellett is letörnének; csakis azon esetre, ha semmi sarokhajtásunk nem lenne; szoritkozzunk a törzs vízajtásaira, vagy a kulcsból kinőtt rendes hajtásokra, akkor is csak beteg és nem állandó magfát kapva, okvetlenül egyenesen a földből kihajtott jövésből egy vagy kettő meghagyását ajánljuk. Az irtakon kívül levő minden száraz fákát úgy távolítsunk el, hogy a meghagyott jövéseket, hajtásokat érintés által le ne törjük. Ekkor és így remélhető a megfagyott szőlők megújulása.

Ezen munkálat által a szőlőmiveletnek két műtete van megnyerve: a fedés és magfa választás, mert a metszés egyszerre történik a magfa választással a magfa választási időszakban, már pedig az idénre, mikor a szőlő alig hajtja ki a reá tett költséget ez nem kis megkimélés.

Bátor vagyok figyelmeztetni a tisztelt szőlőmivelőket

szőlőszeti munkám csapos miveletű rendszerének előnyére; az erős vén törzsök teljességgel nem ajánlhatók, mert azokat gunárnyakra kell elfedni, miután nem is lehet másként. A mostani fagy nagyobb része tönkre tette őket (minthogy a hideg miatt meghasadtak) és e káros tapasztalattal fognak okulni s nekem igazat adni: most az idő volt a tanító mester.

Méltóztassanak a 25 cméter hosszú csapos mivelet eredményét figyelemmel kísérni, hol a fiatal csapról hagyott magfák minden évben megújulhatva, mind a hideget, mind más időviszontagságokat könnyebben állhatják ki s a jó eredmény sokkal biztosabb mint a nagy hidegnek ki tett vén törzs után, melynek elpusztulása, miután vastagsága miatt földre fektetni nem lehet bizonyos.

Fekete Pál.
szőlészeti vándortanár.

Mi történik Monostoron?

Közlemények a gazdasági tanintézet köréből.

III.

(Trágyaszükséglet és fedezet.)

Már első szemlém alkalmával említém, hogy javában folyt az intézetnél a trágyahordás. Már ekkor kikérdezém az igazgatót, hogy a tagoslítás után miként fog alakulni az intézet trágyaszükséglete, fedezi-e és mennyiben a saját termelés a szükségletet, avagy esetleg mennyi pótlékra vagy vételre szorul a gazdaság.

Ezen kérdéseimre is megnyertem minden tekintetben a felvilágosítást s így abban a helyzetben vagyok, hogy kimerítő válasszal szolgálhatok.

Az intézet összes trágyaszükségletét évenként a következő sommára tehetjük:

A főfordában	20 h. ugaron	à 300 mm.	. . .	6000 mm.
"	20 h. tengeri alá	à 150 "	. . .	3000 "
Kardosfálván	8 h. ugaron	à 150 "	(ujföldek)	1200 "
szoron kívül	40 h. répa alá	à 200 "	. . .	2000 "
Összesen tehát				. . . 12000 mm.

s 8 mmázsát számítván átlag egy szekér tartalmára, képez az évi szükséglet 1500 szekeret.

Kissé kíváncsian néztem az igazgatóra, hogy valjon honét hozza ki a fedezetét ennek a 12000 métermázsa vagyis 20—22000 régi mázsa trágyának, mint valóban tekintélyes mennyiségnek. Azonban kimutatta szemem előtt és pedig nem csupán a jövő rózsás reményével, hanem a multnak száraz (azaz inkább tintás) adataival, hogy itt a fedezet megvan, sőt még több is van néhány ezerrel a fedezetnél.

Megnéztük az intéző ur által pontosan vezetett u. n. „Trágyázási naplót“ s ebből csak a legutóbbi három év trágyázási eredményeit jegyeztem fel. Ezek pedig azt mutatják, hogy kihordatott:

1877-ben 583 majorsági, 685 ingyenes — összesen 1268 szekér 10635 mmázsá trágya.

1878-ban 837 majorsági, 391 ingyenes, — összesen 1228 szekér 12047 mmázsá trágya.

1879-ben 1268 majorsági, 330 ingyenes, 355 vett — összesen 2253 szekér 16917 mázsa trágya, legnagyobb részben az intézeti hidmérlegesen megmérve.

A fedezetet tehát magam előtt láttam. Az intézet saját termelését föltehetni 7—8000 mázsa, a többi pedig ingyenes és vett trágyából telik ki. Nem állhattam meg, hogy meg ne kérdezzem ezen uraktól, hogy jutnak oly tekintélyes mennyiségű ingyenes ajándékhoz? Hát csak úgy — válaszolá az intéző ur — hogy mi vagyunk a monostor, szén s más közelebbi utczák takarítói. Különösen úgy junius táján, midőn a városi kapitányság elrendeli az udvarok kitakarítását, még csaknem nekünk fizetnek, hogy hordassuk el az alkalmatlan anyagot. Ha ekkor az intézetnek háromszor annyi fogatja volna, mindnek jutna elég dolog. Az is látható udvarunkon, hogy behajt egy-egy városi uri kocsis a trágyatelep mellé, lerakja a hozott trágyát, erősen körültekint s aztán kihajt. Az ilyeneknek aztán, ha épen az intéző urral találkoznak az udvaron, kijár egy-egy piczula, azért tekintgetnek egy körül! A trágyavétel is elég jutányosnak mondható. A vett trágyánál egy jól megrakott szekér állagban 19⁴ krral fizettetik s nyolcz mázsányi teher után 1 mm. trágya ára mintegy 2¹/₂-kral szerepel. Boldog helyzet! Az ily csekély árak felett összezsapná kezét az a jámbor német tudós, a ki a vámmázsa trágya értékét 30—40 kra becsüli és számítja. Különben az intézet körében nem igen vész el semmi a minek trágyázó értéke van. Az utczák sara rendszeren bevándorol vagy a kertekbe, vagy a telepekre, a söpredékek hasonlóképen s végre nem vész el a főépületi árnyékszék-trágya sem, mert tonnákban fölfogatik s kijár a földekre.

Hogy a követett trágyázás eredményeit is bemutassam, ide iktathatom a most télen át a táborhelyi VI. táblára kihordott trágya számait.

December 8-ától január 30-áig összesen 29 napon át vonultak hosszú sorokban a fenesi országúton az intézet szekerei a Rákóczy oszlopnál levő táblára.

A szóban forgó tábla 20 kat. hold területű; az intézet udvarától ²/₈-ad mértföldre fekszik. Kihordattott e táblára 151 négyes és 626 kétökrös összesen tehát 777 szekér trágya. Esik tehát 1 holdra 38—39 szekér. Egy szekér átlag sulya tévéen 784 kilót, esik 1 holdra a trágyából 305 métermázsa azaz mintegy 540—550 régi mázsa, a mely trágyázást pedig akár suly szerint, akár szekér szám szerint igen jó közép trágyázásnak mondhatunk.

Igy állván a dolog látható, hogy az intézeti szántóföldek összes területe minden 5-ik évben átrágyáztatik s ha a kellő számu igás fogatok különösen a trágyagyűjtésre legalkalmasabb junius-julius hónapokban meg volnának s ezen idő nem esnék épen a gazdasági munkák zömébe, igen könnyen oda lehetne a trágyázási képességet fokozni, hogy a birtok akár minden 3-ik évben trágyáztathatók.

Mily képek társasulnak e nagy jelentőségű szókra képzetünkben! Minden harmadik évben teljes trágyázás, — teljes helyreállítás korszaka — akár a szabad gazdaságba átsapó, belterjesség lehetősége — és még minden egyéb nagy ideák

— Az igaz, hogy mindezekhez a lehetőség megvan s nincs elzárva a legmagasabb fejlődés lehetőségének az útja.

— Igen ám, de Monostoron vagyunk!

— És ezzel együtt sok nehézségnek konkrét fogalma jár együtt.

Majd elmondogatja azokat folytatólag

Egy választmányi tag.

Értesítés.

Az erdélyi országrészben, főleg Brassó, Sepsi-Szent-György, Maros-Vásárhely, Tövis és Gyulatehervár vidékén, valamint a gazdasági iskolák telepein a czukor-répa termelésnek egyelőre csakis kísérletképeni meghonosítása a kifejthető gyáripár érdekében felelte fontos lévén, — felkéretnek mindazok, kik ilyféle kísérletekre vállalkozni óhajtanak, hogy a szükségelt magmennyiség végett titkári hivatalunkhoz fordulni sziveskedjenek, mely azt díjtalanul megküldeni s a termelésre vonatkozó bővebb utasítást is csatolni fogja.

Kelt az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmányának Kolozsvárt, 1880. martius 1-én tartott üléséből.

Szabó József,
egyleti alelnök.

Gamauf Vilmos.
egyleti titkár.

Értesítés.

Van szerencsém tudomásra hozni, miszerint a kolos-monostori gazdasági tanintézet körödájába felvett betegek ezentúl a kóroda által fognak takarmányoztatni -- egyes eseteket kivéve — es pedig ez idő szerint a következő díjakért: 1 loért 40 kr, szarvasmarháért 30 kr, csikóért vagy borjuért 20 kr, minden napra; a gyógyszerek külön számítatnak. A bejáró betegek mint eddig a gyógykezelési díjat fizetik. Távolabbról jövő a kórodaiba felveendő betegeket illetőleg kérek előzetes tudósítást, hogy értesíthessem a tulajdonost, valjon van-e hely vagy nincsen.

Kolos-Monostoron, martius 6.

A kóroda vezetője:
Szentkirályi Ákos.
r. tanár.

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1880. martius hó 1-én.

Tartatott alelnök Szabó József elnöklete alatt, jelen voltak: alelnök Báró Jósika Sámuel, Báró Bánffy Dániel, Gróf Schweinitz Gyula, Szentgyörgyi József, Pál Sándor, Velits Károly, Brassai József, Walter Lajos, Bélydy Gergely, Szenkovich Márton, Sárosy Pál, Ritter Gusztáv, Tompa Károly, egyleti ügyved; Dr. Hintz György, egyleti pénztárnok, Fekete Pál szőlészeti vándortanárnok és Gamauf Vilmos, egyleti titkár.

36. A február hó 9-én tartott ülés jegyzőkönyve felolvasatván — a mai jegyzőkönyv hitelesítésére Páll Sándor, Walter Lajos és Sárosy Pál tagtársak kéretnek fel.

37. és 38. Egyleti titkár évdíjas tagtársak Gámán János és K. Papp Miklós elhalálózását jelenti be — sajnos tudomásul

szolgálván, egyleti pénztárnok ur a szükséges intézkedések végett értesítendő lesz.

39. Kertészeti szakosztály az erdélyi ősgyümölcsök színes képeinek előállítására az idej költségvetésbe 50 frtot felvenni kér — miután a költségvetésbe különféle egyleti s szakirodalmi nyomtatványokra 300 frt van felvéve, a kért 50 frt megadatik és ezen tétel terhére lesz utalványozandó.

40. Pénztárvizsgá ó bizottság az 1879-ik évi zárszámadásról szóló jelentést, valamint az idej költségeloirányzatot be-terjeszti — ennek tárgyalására, valamint a közgyűlés napirendjének megállítására folyó martius hó 14-én délután 4 órakor rendkívüli választmányi ülés fog tartatni.

42. Egyleti titkár előterjeszti, hogy az egyleti köztelek 1879. évi kiadása 1885 frt 64 kr, a bevétel pedig 1243. frt 38 krt tett, úgy hogy a deficit a felvett 800 frt helyett csak 642 frt 26 krra rugott. Az idej évre 1600 frt kiadás és 1000 frt bevétel lévén felvéve, a költségvetésbe 600 frt lesz a köztelek czimén felveendő — helyeslő tudomásul szolgálván a költségvetésbe a köztelek fenntartására 600 frt fog felvétetni.

43. Ministerium 602 sz. a. vonatkozással m. évi 437 sz. alatti felterjesztésünkre a kolos-monostori phylloxera tanfolyamot engedélyezvén, annak költségeire 400 frtot utalványoz és a szükséges szabadjegyek megszerzését az egylet feladatául jeleli ki — a kegyes intézkedés hálás köszönettel fogadtatván, a válasziratban a tanfolyam mikénti megtartásának további részletei felfejtettek és a szabad jegyek megszerzéséhez a nmlgu ministerium kegyes és hathatós pártfogása előre is kikérte. Együttal a Dr. Szaniszló Albert által szerkesztett phylloxera röpirat, szerző beleegyezésével a nmlgu ministeriumnak a megejtendő szakértői birálat végett megküldetett, melynek megtörténével egyletünk költségén kiadatni és elterjesztetni fog.

44. Ministerium a Gratzban idej septemherben tartandó gazdasági és iparkiallitást tudatja — tudomásul szolgál.

45. Ministerium 4885 sz. a. a kolos-monostori építkezésekre vonatkozó vélemény beküldését sürgeti — időközben, február 20-án felterjesztve lett.

46.--47. Egyleti titkár jelenti, hogy a kolos-monostori reformbizottság a reabizott ügyeket február 18 és 26-án tartott üléseiben ellátta — tudomásul szolgál.

48. Korizmicz László a közgazdasági enquêten előadott véleményének különnyomatát megküldi — a becses értekezés őszinte köszönettel fogadtatik.

49. és 50. Háromszék megye és a küküllő megyei gazdasági egylet egyelőre 19—19 kedvezményes előfizetőt küldenek be — örvendetes tudomásul szolgálván, a gyűjtés szives kiegészítésére fognak felkéretni.

51. Egyleti titkár emlékezetbe hozza, hogy a szarvasmarha tenyészalap létesíthetése czéljából a pénzügyministeriumhoz intézett kérvény megújítandó lenne — egyhangulag elfogadtatott és a nmlgu pénzügy- és fölmívelési ministeriumhoz a felterjesztés elhatároztatott.

52. Egyleti pénztárnok jelenti, hogy Szenkowich Márton évdijas tag az alapítók közé lépven, egy 100 frtos erdélyi

urbéri kötvényt befizetett — örvendetes tudomásul szolgál.

53. Szentgyörgyi József több rendbeli indítványt nyújtván be — azokra a következő határozatok hozattak:

1) a vallás és közoktatásügyi nm. ministeriumhoz felterjesztés fog intézteni, hogy az állami tanítóképezdek mellett mintaszerű iskolai kerteket kegyeskedjék berendeztetni s a felekezeti előljároságokat is ezeknek nagy fontosságára figyelmeztetni. E kérés támogatására a nmlgu földmívelési ministerium is fel fog kéretni;

2) a szőlészeti vándortanár körutjai alkalmával a községi faiskolák állapotáról is tegyen rövid jelentést;

3) nagylelkű alapítónk Gróf Bethlen László emlékére egyrészt, a gyümölcsészet terjesztése érdekében másrészt — a Bethlen alaphól a vándorgyűlések alkalmával az illető megye azon lelkészeinek és tanítóinak részére, kik a gyümölcsészet terén példával és szóval legtöbbet hatottak, 100 frt lesz két vagy több jutalomra osztva nyilvánosan kiadandó.

54. Gróf Schweinitz Gyula indítványozza, hogy a cukorrépa termeléssel újabb kísérletek történjenek — azon feltétellel fogadtatott el, ha a kísérlet lelkiismeretes keresztülvitelére s a termés mutatóványainak beküldésére vállalkozók magukat kötelezik.

Hitelesítik:
Walter Lajos,
Páll Sándor,
Sárosy Pál.

Szabó József,
egyleti alelnök.
Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Értesítés a ragályos és járványos állati betegségekről 1880. feb. 29-ig.

M e g y e	K ö z s é g	Az állatok faja és darabszáma	A kór megnevezése	Elhullt vagy gyógykezeltetik
Alsó-Fejér	Vizakna	1 szarvasm.	lépfene	elhullott
A Szent István koronájának egész területe marhavészmentes.				

Egyveleg.

— Felhívás a k. monostori gazd. tanintézet volt hallgatóihoz. Felkérem a kolos-monostori m. kir. gazdasági tanintézet egykori hallgatóit, hogy az intézetből kilépésük óta elfoglalt állásuk minőségét s tartózkodási helyüket az intézet évkönyvében való közlés végett velem közölni sziveskedjenek.

Vörös Sándor igazgató.

— Betöltendő állomások. A kolos-monostori gazd. tanintézet igazgatóságának közléséből tudathatjuk, hogy a tanintézet igazgatóságánál végzett hallgatók iránt tudakoztak három különböző rendű gazdatiszti állomásra. Az érdeklődő végzett tanulók forduljanak ez ügyben a tanintézeti igazgatósághoz. —

— Értesítés! Európaszerte hangzik a panasz, hogy telünk szigorúsága folytán a gyümölcsfák vesszői elfagytak. Van szerencsém a gyümölcskedvelő közönséget értesíteni, hogy kertemben úgy szólván semmi kárt sem tett a fagy. Előbb kellett volna ezt tudatnom, de három hónapig tartó, súlyos beteg-

ségem miatt, mely az ojtó-vessző szedésben is megakadályozott ekkoráig, nem tartottam szükségesnek. Most azonban már enyhébb napok állván be, megindítottam a vessző szedést is így azoknak, a kik martius hó folytán ojtó-vesszőért jelentkezni fognak és reám bizzák a fajok megválasztását, legalább a becsesebb és terjesztésre leginkább méltó fajaimról szívesen küldök a szokott feltételek mellett ojtó-vesszőt. Mező-Kovácsháza, 1880. mart. 1.

Berezki Máté.

— A bécsi marhavásár reformálása érdekében a bécsi cs. kir. gazd. egylet közgyűlésének határozatából kérvényt intéz a városi tanácshoz és ministeriumhoz, melynek főpontjai a következők: 1) vállalkozzék egy pénzügyintézet azon szerepre, melyet az előtt az u. n. huskassa viselt, t. i., hogy előleget adjon a beállított marhára 2) töröltessék el a magánügynökök és bizományosok nagy serge és állittassanak fel meghitelt alkuszok, kik rendes könyvet vezessenek, 3) állittassék fel azon vezérrel, hogy az adás-vevés élő súly szerint történjék, 4) ebből folyólag történjék intézkedés kellő számu marhamérleg és meghitelt mérlegezők felállítása iránt., végre 5) a fogyasztási adó súly szerint és nem darab-zám rovassék ki. Ez alkalommal a fogyasztási tarifának néhány kedves furcsasága tűnt ki: így pl. a széna többet fizet, mint a drága csemege — a spárga!!! a caviar és marinírozott angolna metermázsa 5 frt 44 kr., a borjúhús pedig 7 frt 12 kr. illetek alá esik. Mindezeket azért tárjuk t. olvasóink elé, mert az erdélyi marha nagy számmal szokta felkeresni a bécsi vásárt és így a jelzett hiányokat a mi termelőink és hizlalóink is keservesen érezték.

— Halálozás. A német pomologia nagy nevű nestora Oberdieck február hó 24-én munkás életének, — melyből 60 évet a gyümölcsészetnek szentelt, — 86-ik évében bevégezte földi pályafutását. Nagyszámu apróbb értekezéseinek és kisebb munkáinak kívül főleg azáltal szerzett elévülhetlen érdemeket, hogy az „Illustrirte Handbuch für Obskünde“ című jeles alampublikumának, melyet Lucassal együtt adott ki, legnagyobb részét ő maga írta meg. Nyugodjék csendesen a szeretett anyaföldjében.

Vidéki gazdasági tudósítás.

Hátszeg vidéke, 1880. mart. 5-én.

A három egész hóig tartott kemény, száraz, hideg tél, kevesebb hó, mint jégpánczállal borítva vetéseinket, aligha mostohán nem bán t el velük, annyira gyengén, rozsdásan néznek ki; azonban kedvező tavaszi időjárás talán még segíthet rajtuk. Mindenféle takarmány szükség mutatkozik s alig ha le nem soványodnak jól telelt állataink, míg zöld füvet haraphatnának. Állataink egészségesek, csak a macskákban volt a télen vidékszerre nagy pusztulás. Fábri József.

Szerkesztői nyiltposta.

P. V. E. urnak. Szános ok miatt nem közölhető, a jelen számhoz annyit, a mennyit e tekintetben a különböző érdekek megsértése nélkül adni lehetett. Szíves üdvözet és alkalmaslag

szóbeli magyarázat. Egy előfizető, gyakorlati gazdának. A szerkesztővel becses nevét tudatni kérjük, mert a névtelenségnek csakis az olvasó közönséggel szemben van helye.

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

Gabona és gyapjúpiacz Budapest, 1880 február 28-ától martius 6-áig.

Buza a vevők tartózkodók, üzlet lanyha, forgalom 40,000 metermázsa, ár 14-10 frt.

Rozs csekély kereslet, forgalom 2000 metermázsa, ár 10-80 frt.

Árpa csekély üzlet, ár: takarmányárpa 7-20 frt, seres árpa 10 frt.

Zab csekély kínálat, forgalom 2000 metermázsa, ár 7-65 frt.

Törökbuza javult üzlet, forgalom 6—7000 metermázsa, ár új 8-00 frt, ó 8-65 frt.

Gyapjú a vásár folyik, idegen vevő még kevés, elkelt mintegy 1000 metermázsa. Fizetett urasági havasi két nyiretű téli 90 frt, közepes havasi két nyiretű téli és nyári 80—86 frt, tiszai két nyiretű téli 65—66 frt, ugyanaz nyári 60—63 frt, pestvidéki jobb egy nyiretű 70 frt, középfinom bárány gyapjú 100—102 frt, közepes és középfinom timár gyapjú 68—65 frt. (Árak per 56 kilogramm).

Gabona-árak:

minimum és maximum: Budapest martius 5. | Bécs martius 5.

Buza	13-50 — 14-65 frt	13-00 — 15-50 frt
Rozs	10-85 — 11-00 frt	11-10 — 11-55 frt
Árpa, takarmány	8-00 — 8-25 frt	7-00 — 8-00 frt
Árpa, szeszfőzésre	8-60 — 9-50 frt	8-75 — 9-50 frt
Árpa, seres	— — —	9-50 — 10-25 frt
Zab	7-65 — 7-90 frt	8-00 — 8-45 frt
Törökbuza	7-80 — 8-60 frt	8-40 — 9-25 frt

Budapesti marhavásár mart. hó 4-én 1880.

Összes felhajtás 1716 db nagy- és 1867 db apró marha. Ebből eladatott: 22 db. bika, 844 db. ökör, 1055 db. vágó tehén, 249 drb. fejős tehén, 43 drb. bival, 656 drb. borjú, 1211 drb. bárány. Árak: bika darabonként 68—117 frt, ökör páronként 220—340 frt, vágó tehén páronként 150—215 frt, fejős tehén darabonként 68—115 frt, bival páronként 120—210 frt, borjú darabonként 12—17 frt, bárány páronként 4—7 frt. Hús-árak 100 kilonként: ökörhús 50—54 frt, tehénhús 46—53 frt, borjúhús 60—80 frt, bivalhús 47—49 frt.

Bécsi marhavásár mart. hó 2-án. Összes felhajtás 2758 drb és pedig 1587 drb. magyar, 545 drb. lengyel 626 drb. német fajta, mind biztos állatok, melyből 2672 drb. ökör, 45 db. tehén, 28 db. bika. Árak 100 kilonként: magyar hizó 50—59½ frt, lengyel 52—55 frt, német 51—59 frt, tehén 49—53 frt, bika 48—54½ frt, bival 45 frt. Lábán darabonként 120—237 frtot fizettek.

Köbönyai sertésvásár mart. 5. én. (Az első magyar sertés hizlaló részvénytársaság jelentése.) A gyors áremel-

kedés — mely a múlt héttől maig klgrkint 6 krt tett; daczára annak, hogy a szükséglet az őszi ivadhoz képest 50%-al csekélyebb, abban leli okát, hogy a leszurásra érett áruk készlete majdnem egészen elfogyott és az alvidéki felhajtások elégtelenek. Hét zárlattal a hangulat szilárd, jegyzett árakon nem volt kínálat.

Jegyzett árak: magyar nehéz és középnehéz 61½—64 kr, vidéki sertés 60—62 kr. klgrmmonként tiszta súly. Eléség árak: tengeri-ó 8·80 frt, uj 8·15 frt, árpa 8·60 frt városi raktárban. Állomány: február 27-éről maradt 39840 drb. Felhajtás: Alföldről kövér 3660 drb., sovány 780 drb., Erdélyen át romániai 80 drb., Romániából 770 drb., vidékről 40 drb., Magyar állam vasuttal 110 drb., összesen 45280 drb. — Elhajtás: felvidékre 700 drb, Bécsbe (m. héten 495 drb.) 2280 drb., Csehországba 290 drb., Bodenbachon át 510 drb. Ruttán át 40 drb.. Budapesti fogyasztás 2120 drb., kőbányai fogyasztás 110 drb., összesen 6050 drb. Marad állomány 39230 db., melyekből 29000 drb sovány. A részvény szállásokban 7530 drb. fekszik.

Az egészségi és transito szállásokban február 27-én maradt 397 drb., felhajtott romániai sertés 874 drb., összesen 1244 db., elhajtott 78 drb., marad állomány 1166 drb. Az egészségi vizsgálatnál eddig 108 drb, sertés vonatott a fogyasztástól el és semmisített meg.

Disznózsir keresett, folyton emelkedő árak, kész áru hordóval együtt 60½—63 frt, martius-ápril havi kötésben hordó nélkül 62½—64¼ frt.

Szalonna emelkedő árak, vidéki szalonna 52—53 frt, városi áru 61—62 frt, füstölt szalonna 64—66 forint.

Bécsi sertésvásár martius 2-án. Összes felhajtás 4514 darab és pedig 811 drb. nehéz, 918 drb. középnehéz és 2785 drb. süldő; melyből 1643 drb. magyar, 2785 drb. orosz-lengyel, 87 drb. szerb és oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 53—56 frt, középnehéz 50—52 frt, süldő 35—40 frt, szalonna és zsir 59—61 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

☞ Pénz-kölcsönök ☜

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 firtól kezdve bármily magas összegig, 5 vagy 6% kamat mellett törlesztésre és 4000 firtól felülieket még előnyösebb feltételek mellett gyorsan eszközölk.

Bekobelezett terhek kifizetését szintén eszközölk.

(2.) Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál (10—52.)

Hat. engedélyezett

„Ipar- és kereskedelmi Ügynöki iroda“.

Kolozsvárt, Páris-utca 19-ik sz. sajtóház.

Ertekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 1—4 óráig

Székely-törökbuza vetőmag.

Báró Bornemisza maros illyei birtokán termesztett, nagyobb mennyiségben eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál és megrendeléseket elfogad

Nagy Elek

(12.) (1.—3.) gazdatiszt.

Maros-Ilyén,

Első erdélyi vasuti állomás.

Legkorábban érő, valódi, csiraképes székely-törökbuza

25 hectoliter eladó. 1 hektoliter helyben vagy a Gyéresi vasut állomáshoz szállítva 13 frt, hectonként 3 frt előleg be-
küldése mellett

megrendelhető:

Olcsvári Józsefnél,

Harasztoson,

u. p. Felvincz.

(10.) (2.—3.)

Kerestetik

(6.) (3.—3.)

egy már nagyobb uradalmakban szolgált komoly, értelmes és józan életü **tisztartó** és egy **számartó**. Nős, de gyermektelen tisztnek, kinek felesége mint gazdaszony szolgálhatna, előny adatik. Bizonyítványok mellékelésével benyújtandó folyamodványok a következő czim alatt fogadtatnak el:

Gróf Haller Luiza

Fejéregyháza,

u. p. Segesvár.

(5.)

A legkitünőbb minőségű

(3.—45.)

Hernyózó ollók

k a p h a t ó k .

Walser Ferencz első magyar gazdasági
gépgyárak egyesített raktár és gépműhelyében

Kolozsvárt,

bel-monostorutcza 12-ik szám.

Piaczi árak.

A heti vásár		Egy hectoliter (=70 kupa)						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozsa	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tűzifa	marhahús
á r a k r a j o z á r o k b a n											
Beszterce	mart. 2	900	700	600	—	300	500	180	60	380	40
Brassó	mart. 5	960	650	600	480	320	560	274	200	261	44
Csik-Szereda	mart. 3	900	—	550	500	350	550	200	80	160	36
Déva	mart. 2	1360	1040	640	440	280	580	390	160	280	36
Déva	febr. 21	1110	950	900	—	270	660	300	180	220	40
Erzsébetváros	mart. 6	900	700	625	—	320	475	300	145	300	44
Fogaras	febr. 27	1166	—	730	—	260	767	220	100	270	40
H.-Fehérvár	febr. 28	1335	1120	910	—	—	770	250	100	240	44
H.-Sz.-Miklós	febr. 28	1000	—	600	600	333	550	170	30	—	34
Kolozsvár	mart. 4	1000	—	690	—	330	540	250	120	350	46
H.-Vásárhely	mart. 4	1175	870	870	675	300	720	300	100	450	40
Nagy-Enyed	mart. 4	1080	840	660	—	300	500	410	145	260	44
H.-Szében	mart. 5	940	790	620	440	310	525	210	115	375	42—46
Begesvár	mart. 4	850	600	600	—	244	480	120	70	180	40
H.-Sz.-György	mart. 1	920	800	570	500	280	520	300	100	250	36
H.-Régén	mart. 4	925	650	675	—	250	470	190	80	230	40
H.-Udvarhely	mart. 2	850	650	550	—	275	500	220	50	220	36

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 40 krajával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül teljes szerinti akarányuk szerint változtathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.

A kívánt tér megnevezése	1 1—3 6 12 18 24 30 36 42 52										
	széri hirdetésnél										
	fizetendő forint										
1/16 v. egész oldal	7	20	3	6	95	120	140	160	180	210	
1/16 v. fél "	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105	
1/16 v. negyed "	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53	
1/16 v. nyolczad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27	
1/16 v. tizenhatod "	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14	

Ezenkívül 30 kr. helydíj annyszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25%o vagyis egy negyedrészt engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.